

INFORMATION FRÅN MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

I domen i detta utskick under rubriken ÖVERKLAGAT BESLUT hänvisar mark- och miljödomstolen till "se bilaga 1". Den bilaga 1 som domstolen hänvisar till innehåller endast det beslut som domstolen har överprövat i den dom som nu skickas ut. Eftersom du redan fått det beslutet av den myndighet som meddelade det bifogar domstolen inte beslutet i detta utskick.

I fall du ändå vill ha beslutet ber vi dig kontakta domstolen per e-post på mmd.vanersborg@dom.se eller per telefon på 0521-270 200 eller per post till Vänersborgs tingsrätt, Box 1070, 462 28 Vänersborg, så kommer domstolen att skicka beslutet till dig kostnadsfritt genom e-post eller i utskriven form. Vid denna kontakt ska du säga vilket nummer som domstolens mål har (det står högst upp i högra hörnet på domen) och om du vill ha beslutet per e-post eller i utskriven form.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-06-23
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 28-14

KLAGANDE

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2013-11-27 i ärende nr 551-37066-2012, se bilaga 1

SAKEN

Ansökan om tillstånd till täktverksamhet inom fastigheten [REDACTED]
Tidaholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet, upphäver Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut och avvisar ansökan.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (MPD) beslutade den 27 november 2013 att, med stöd av 9 kap. miljöbalken, lämna [REDACTED] tillstånd att bedriva täktverksamhet inom fastigheten [REDACTED] i Tidaholms kommun, se bilaga 1.

Naturvårdsverket har nu överklagat MPD:s beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Naturvårdsverket har i första hand yrkat att beslutet upphävs och att ansökan avslås. I andra hand har Naturvårdsverket yrkat att beslutet upphävs och att ansökan avvisas. Som skäl har Naturvårdsverket angett bl.a. följande.

Naturvårdsverket vill framhålla att oavsett om den nya tillståndsansökan avser tidigare tillståndsgivet men inte utbrutet material, fördjupning eller utvidgning av tidigare täktområde eller brytning i ett helt nytt område är verksamheten vid tillämpningen av miljöbalkens bestämmelser att anse som ny verksamhet för vilken miljöbalkens regler gäller fullt ut och inte som pågående verksamhet (se MÖD 2006:6).

I 9 kap. 6 f § miljöbalken finns en stoppregel för täkter av naturgrus. Där anges under vilka förutsättningar en täkt av naturgrus som kräver tillstånd eller anmälan inte får komma till stånd. Naturgrus bör endast användas för ändamål där det inte är möjligt att ersätta materialet. Detta bör gälla oavsett om det är fråga om att nyetablera en täkt ur en naturgrusförekomst eller att förlänga drifttillståndet för en redan etablerad täkt. Vid ansökan om tillstånd bör det därför ske en behovsprövning där det objektiva behovet ska visas. Om en verksamhetsutövare avser att bryta material av olika fraktioner och det för vissa fraktioner finns alternativa material men inte för andra bör prövningsmyndigheten beakta vad som är det huvudsakliga skälet för ansökan. I kommentaren till stoppregeln framhålls att SGU är en värdefull remissinstans både när det gäller bedömningen av om det finns ersättningsmaterial och vid frågor om dricksvattenförsörjningen. För merparten av de användnings-

områden som sökanden anger är det möjligt att ersätta naturgrus med krossat berg. Det gäller sandningssand, fyllnadsmaterial, bär- och slitlager till väg. Sättsand, fyllnadsmaterial runt kablar m.m. För användningsområdena filtersand och betong kan lokal brist på alternativ till naturgrus förekomma. SGU framhåller i sitt yttrande att berggrunden i regionen bedöms kunna användas för att framställa helkrossad ballast till betong. Sökanden har inte redovisat ett underlag som motsäger SGU:s bedömning. Behovet av naturgrus som prydnadssten och gårdsgrus av estetiska skäl bör inte vara huvudmotivet för att en täkt kommer till stånd. Den anläggningssten som behövs av estetiska skäl bör huvudsakligen tas ut från idag aktiva naturgrustäkter, vilka levererar material till användningsområden där naturgrus ännu inte går att ersätta med annat material.

Naturvårdsverket har under arbetet med överklagandet samrått med SGU som framhåller att sökanden de senaste åren har rapporterat att huvuddelen av materialet som levererats använts till väg, vilket går att ersätta med krossat berg. Mindre än 10 % har levererats till betong. SGU framhåller att de huvudsakliga användningsområdena som sökanden redovisar är möjliga att ersätta med krossat berg. Större delen av det material som ska brytas ut är dessutom kopplat till användningsområden som kan ersättas. Naturvårdsverket anser mot bakgrund av vad som anförts ovan att sökanden inte har visat att det huvudsakliga skälet för ansökan utgörs av material som inte går att ersätta med krossat berg.

SGU framhåller i sitt yttrande att myndigheten bedömer att det finns förutsättningar för att i framtiden kunna utnyttja grundvattnet i det aktuella åsstråket för vattenuttag, inte minst med tanke på att en befintlig vattenledning från Vättern till flera större orter i f.d. Skaraborgs län går genom naturgrusavlagringen nära täkten. Enligt SGU finns därmed förutsättningar för att nyttja åsen i området för vattenuttag genom påkoppling till vattenledningen. Brytning under grundvattenytan ökar grundvattnets sårbarhet pga. en ökad risk för förorening av grundvatten. SGU framhåller att minst två meter omättad zon mellan högsta grundvattennivån och brytningsnivån är nödvändig i naturgrustäkter av denna anledning. En omättad zon utgör ett skydd för grundvattnet och ger en tidsbuffert som gör att åtgärder kan

sättas in i tid om spill skulle uppstå. Stora delar av grundvattnet i täktområdet saknar redan omättad zon. SGU understryker att en skada skulle kunna påverka dricksvattenkvaliteten i övriga delar av grundvattenmagasinet. Att sänka av grundvattennivån för att tillskapa ett inåtriktat flöde skulle sannolikt vara mycket svårt i en sjö av den storlek som ansökan beskriver. Detta eftersom täktsjön kommer att innehålla så mycket vatten att systemet blir trögt. Att sänka av nivån för att påverka omkringliggande grundvattennivåer, även med ett fåtal cm, kommer sannolikt att kräva betydande pump- och avledningskapacitet. Utifrån befintligt underlag gör SGU bedömningen att bolaget inte visat att det är möjligt att minimera riskerna för påverkan på grundvattenmagasinet. Naturvårdsverket anser mot bakgrund av vad som ovan anförts att den aktuella åsen kan vara av betydelse för den framtida dricksvattenförsörjningen och att fortsatt täktverksamhet i [REDACTED] utgör en ökad risk för försämrade dricksvattenkvalitet i berört grundvattenmagasin.

Naturvårdsverket anser att sökanden inte kunnat visa att det för de angivna huvudsakliga användningsområdena är tekniskt omöjligt eller ekonomiskt orimligt att ersätta naturgruset med alternativa material. Naturvårdsverket bedömer vidare att vid en avvägning mellan behovet av naturgrus för de ändamål som sökanden angett och behovet av att för framtiden säkerställa det aktuella området för dricksvattenutvinning bör det senare intresset ges företräde. SGU har bedömt att åsen utgör ett område som har förutsättningar för att i framtiden kunna utnyttjas för vattenuttag. Naturvårdsverket anser därför att sökanden inte har visat att ansökan är förenlig med bestämmelsen i 9 kap. 6 f § miljöbalken.

Den planerade grustäkten ingår i den grundvattenförekomst med fastställda miljökvalitetsnormer enligt vattenförvaltningen som betecknas Hökensås (SE643934-139880). De miljökvalitetsnormer som citeras i ansökans komplettering berör närbelägen ytvattenförekomst Lillån vid Korsberga (SE646222-14067) och motsvarande miljökvalitetsnormer för grundvattnet saknas i ansökan. Den förorening/påverkan som redovisas som hot mot grundvattnet sägs komma utifrån omgivande jordbruksrelaterad markanvändning. Det anges att detta kan ge kumulativa effekter tillsammans med täktverksamheten. Naturvårdsverket anser att

sökanden inte har visat att varsamheten är förenligt med miljöbalkens miljö-kvalitetsnormer för vatten.

Miljöbalkens syfte är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljömålet *Grundvatten av god kvalitet* syftar till att säkerställa en god och kvalitetsmässigt bra tillgång på grundvatten i dag och i framtiden. Av denna anledning är det viktigt att så långt som möjligt bevara naturgrusavlagringar som grundvattenresurs. Naturgrus är en ändlig resurs som ska användas sparsamt och endast bör nyttjas när ersättningsmaterial inte kan komma i fråga med hänsyn till användningsområdet och det inte är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda ett annat material. Den aktuella täkten levererar en stor del av sitt material till väg, vilket är ett material som går att ersätta med exempelvis krossat berg. Prövningen bör ske med beaktande av vad som kan bli följden av en generell tillståndsgivning till grustäkter med motsvarande förhållanden. Naturvårdsverket vill i samråd med SGU framhålla att om miljökvalitetsmålet ska uppnås måste uttagen av naturgrus minska och detta gäller även områden där täktverksamhet redan bedrivs. En generell tillståndsgivning till grustäkter med motsvarande förhållanden kan motverka möjligheten att nå miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*.

Vattenverksamhet

Av handlingarna i målet framgår att det pga. tidigare bedrivna täktverksamhet bildats två konstgjorda vattensamlingar. Enligt 11 kap. 2 § miljöbalken avses med vattenverksamhet bl.a. grävning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Vattenområde definieras i 4 § samma kapitel och enligt förarbetena omfattas även konstgjorda vattensamlingar. Naturvårdsverket bedömer att grävning i de befintliga vattensamlingarna är vattenverksamhet.

I praxis har framhållits att oavsett hur verksamhetsutövaren väljer att avgränsa sin ansökan om tillstånd måste resultatet av tillståndsmyndighetens samlade prövning täcka alla centrala frågor så att det finns förutsättningar att föreskriva villkor i alla

delar som är relevanta från miljösynpunkt. Detta gäller både när provningsplikt följer av 9 kap. miljöbalken, 11 kap. miljöbalken eller båda kapitlen. Prövningen ska resultera i de villor eller föreskrifter som krävs enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Det är således tillståndsmyndigheten som avgör om ansökan fått en avgränsning som är lämplig. (Se MÖD 2006:6, Nacka tingsrätts dom den 25 oktober 2013 i mål M 3358-13, överklagad och inte beviljad provningstillstånd, samt Vänersborgs tingsrätts dom den 8 maj 2013 i mål M802-13, överklagad och inte beviljad provningstillstånd.)

Täktverksamheten i [REDACTED] har inte tidigare tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sökanden har inte heller nu, så vitt framkommit i målet, sökt tillstånd för vattenverksamhet. Enligt ansökan kommer större delen av den planerade täktverksamheten att ske under grundvattenytan genom grävning och utökning av befintliga täktsjöar, vilket kommer att förändra vattnets djup och läge i sjöarna. Brytningen kommer att ske ca 10 m under grundvattenytan. Brytning under grundvattenytan ger en ökad risk för förorening av vattnet.

Naturvårdsverket bedömer, i samråd med SGU, att förhållandena för denna täkt innebär att tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken behövs. Naturvårdsverket vill framhålla att prövningen enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken bör ske samlat. Eftersom MPD inte får pröva den tillståndspliktiga vattenverksamheten kan målet inte återförvisas för fortsatt handläggning för en samlad prövning om tillstånd för vattenverksamhet krävs.

Länsstyrelsen har yttrat sig över överklagandet enligt följande. Mot bakgrund av vad sökanden presenterat och vad som framkommit vid besök i täkten, bedöms verksamheten uppfylla de kriterier som enligt 9 kap. 6 f § miljöbalken förutsätter att tillstånd kan ges. Fortsatt brytning bedöms kunna ske utan att äventyra vattenförhållandena på sådant sätt att tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken behövs. Länsstyrelsen vidhåller tidigare ställningstaganden och anser att det finns skäl att meddela tillstånd.

Naturvårdsverket och SGU gör en annan bedömning av behovet av täkten samt vilka bestämmelser som behöver tillämpas för att kunna avgöra tillåtligheten. Länsstyrelsen har inte för avsikt att i detalj bemöta framkomna synpunkter, utan lämnar till domstolen att avgöra fallet.

[REDACTED] (bolaget) har bemött överklagandet bl.a. enligt följande.

Bolaget motsätter sig Naturvårdsverkets yrkanden. Bolaget har, tvärtemot vad Naturvårdsverket anser, visat att ansökan är förenlig med bestämmelsen i 9 kap. 6 f § miljöbalken. Bolaget anser även att det inte finns någon grund att pröva verksamheten enligt 11 kap. miljöbalken.

Täktverksamhet har pågått i området sedan mitten av 1940-talet. Verksamheten är således inte ny. Enligt bolagets uppfattning är en ny verksamhet en verksamhet som påbörjas där ingen täktverksamhet bedrivits tidigare över huvudtaget. Sedan år 1944 har det bedrivits täktverksamhet i området omedelbart norr om nuvarande täktområde. Denna brytning av grusmaterial utfördes ovan grundvattenytan. Området är efterbehandlat och planterat med tall sedan slutet på 1980-talet. I omedelbar anslutning till det efterbehandlade området påbörjade bolaget sin täktverksamhet år 1985. Till en början bröt bolaget grusmaterialet på samma nivå som gjorts tidigare, men succesivt förlades brytningen under grundvattenytan.

I den nya täktansökan med tillhörande MKB angavs bl.a. att ett fortsatt/förnyat tillstånd skulle omfatta verksamhet inom tidigare tillståndsgivet område, brytområdet skulle inte utökas utan endast omfatta material som tidigare tillståndsgivits. Den enda förändringen som fattades i så fall den fördjupade brytningen under grundvattenytan som företaget planerat och den ökning av brytvolymen som i så fall skulle ske. Årsomsättningen av material från täkten planeras i ett förnyat tillstånd att omfatta 10 000-15 000 ton grus/sandmaterial. Den årliga volymen kommer därför att vara av samma omfattning som vid tidigare tillståndsperioder. Bolaget kan därför inte dela Naturvårdsverkets uppfattning att

verksamheten är att anse som ny verksamhet, utan till sin helhet är att anse som pågående verksamhet. Undantaget är förvisso en fördjupning av brytningen under grundvattenytan. Sammantaget är dock denna fördjupning, brytvolymer, att anse som relativt liten i jämförelse med det brytdjup och brytvolymer som tidigare brutits under grundvattenytan i den verksamhet som pågått fram till idag. Brytning under grundvattenytan har alltså pågått inom området under en lång följd av år. Om denna fördjupning kommer till stånd beror helt på om bolaget finner lämplig maskinutrustning för detta, samt om det är ekonomiskt försvarbart med anskaffning av denna utrustning.

Stoppregeln för naturgrus

Naturvårdsverket anger att materialet från täkten består av 50 % sand, 25 % krossat material, 20 % natursingel och 5 % natursten. Bolaget har specificerat användningsområden för de olika fraktionerna. Bolaget vidhåller att den redovisning som bolaget gjort i komplettering till MKB är relevant avseende vissa sand/grusmaterialsorters användbarhet gentemot bergmaterialprodukter. Den användningsredovisningen som gjorts i kompletteringen visar att omkring 70-75 % av täktens planerade omsättning omfattar material som inte ersätts med bergmaterial, medan resterande 20-25 % av materialet mycket väl kan ersättas av bergmaterial.

I användningen av grus/sandmaterial gentemot bergmaterial finns även en ekonomisk aspekt, då bergmaterial innebär ökat transportavstånd och ökade utsläpp till luft. Miljö- och ekonomiaspekten har inte redovisats av bolaget i kompletteringen även om dessa båda saker bör beaktas.

Täkten ligger i ett grundvattenstråk som är ca 5,5 km långt och med en största bredd om ca 0,5 km. Det finns i nuläget inget som visar att naturgrusförekomsten är av betydelse för dricksvattenförsörjningen, även om grusförekomsten är belägen inom ett område med mycket stor grundvattentillgång. Täkten har under alla år i verksamheten pågått med grusuttag både över och under grundvattenytan och har inte på något sätt påverkat grundvattenförekomsten i området. Påverkan på

omgivande fastigheters brunnar har inte skett. Någon förändring av verksamheten genom ett förnyat tillstånd kommer inte att ske, undantaget ett eventuellt ökat brytdjup. Brytningen under grundvattenytan har hittills utförts med grävmaskin. Brytningen under grundvattenytan har hittills inte, vad avser maskin användningen negativt påverkat grundvattnet i grundvattensjön, förutom grumling av vattnet. Vid en fortsatt drift i tåkten och om fördjupning i grundvattensjön sker, kommer andra grävmaskiner att utnyttjas. Det finns inte något som påvisar att natur- eller kulturmiljön som omger tåktområdet är värdefull. Sammanfattningsvis anser bolaget att det inte finns någon anledning att tillämpa stoppregeln i 9 kap. 6 f § miljöbalken, med anledning av ovan anförda skäl.

Ersättningsmaterial

Många utlevererade materialsorter från tåkten är inte lämpliga att ersätta med bergsmaterial. Oavsett vad Naturvårdsverket och SGU anser så är det praktiken fördelningen av grus/bergmaterial som avgör lämpligheten av det material som ska användas till respektive område. Bolaget har i tidigare nämnd komplettering redogjort för användbarheten av de olika materialsorterna. Bolaget vidhåller den redogörelsen.

Dricksvatten

Grundvattnet är helt klart "sårbart", men på det sätt verksamheten hittills har bedrivits har någon påverkan på grundvattnet inte skett. Bolaget har i MKB redogjort för hantering av oljor, parkering av maskiner m.m. Detta gör att någon påverkan på grundvattnet rimligen inte kommer att ske vid en fortsatt tåktverksamhet. Företaget har dessutom goda förutsättningar att hantera ett ev. tillbud som kan påverka grundvattnet negativt. Bolaget delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att fortsatt verksamhet utgör en risk för försämrade dricksvattenkvalitet i berört grundvattenmagasin.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

En fortsatt verksamhet i [REDACTED] bedöms inte påverka Hökensås grundvattenförekomst. En fortsatt tåktverksamhet är så pass liten till sin omfattning att den i det

totala sammanhanget inte kommer att vara märkbar, oavsett påverkan eller inte, på grundvattenförekomsten Hökensås.

Vattenverksamhet

Det är helt riktigt som Naturvårdsverket konstaterat att det har bildats två täktsjöar genom att grus har tagits ut under grundvattenytan, vilket är en naturlig följd av grusbrytning under grundvattenytan. Tillstånd till denna grusbrytning har funnits under två perioder.

Bolaget menar, i motsats till Naturvårdsverket, att det primära syftet inte är att förändra vattnets djup eller läge, utan endast att bryta grusmaterial. Fördjupning och till viss del en liten lägesändring (utökning av täktsjöns areal) är en sekundär följd av grusbrytningen. I övrigt finns ingenting som på något sätt talar för att den aktuella verksamheten ska prövas enligt 11 kap. miljöbalken. I Naturvårdsverkets handbok 2008:5 anges att grävning i grundvatten inte utgör vattenverksamhet om inte grundvattnet leds bort. Exempel på sådana grävningar är uttag av material (täkt) under grundvattennivån eller grävning av en bassäng. Den ytvattenpegel som bildas sedan arbetet slutförts kan dock enligt Naturvårdsverket bedömas som ett vattenområde.

DOMSKÄL

Även om Naturvårdsverket i första hand yrkat att en materiell prövning ska göras av ärendet finner mark- och miljödomstolen det nödvändigt att inledningsvis ta ställning till Naturvårdsverkets avvisningsyrkande då detta kan bli avgörande för målets fortsatta prövning. Mark- och miljödomstolen prövar således först Naturvårdsverkets avvisningsyrkande och gör därvid följande bedömning.

Av 11 kap. 2 § miljöbalken framgår att med vattenverksamhet avses bl.a. grävning i vattenområden. I nu aktuellt mål handlar det om brytning av grus ner till 10 meter under grundvattennivån. Brytningen under grundvattennivån sker under en öppen vattenyta som benämns täktsjön.

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att brytning av grus under den öppna vattenytan innebär grävning i vattenområde och att verksamheten därmed träffas av definitionen för vattenverksamhet i 11 kap. 2 § miljöbalken. Att vattenområdet utgörs av en vattenyta som ursprungligen varit en grundvattenyta men som nu ligger i dagen förändrar inte detta. Vad [REDACTED] i sitt bemötande av Naturvårdsverkets överklagande, yttrat under rubriken "Vattenverksamhet", i frågan om vad som utgör vattenverksamhet förändrar inte ovanstående bedömning. Grävning i vattenområde är vattenverksamhet även om den inte syftar till att förändra vattnets djup eller läge.

Eftersom täktsjön till stor del kan antas få sitt vatten från inströmmande grundvatten kan detta förhållande medföra att täktverksamheten även påverkar grundvattenförhållandena. Denna omständighet är enligt mark- och miljödomstolen i sig att anse som vattenverksamhet enligt miljöbalken.

Den tillståndssökta täkten utgör alltså delvis av vattenverksamhet. Av 11 kap. 9 § miljöbalken framgår att vattenverksamhet är tillståndspliktig, av 11 kap. 9 a § framgår att tillståndsplikten ibland har ersatts av anmälningsplikt. I vilka fall anmälningsplikt gäller istället för tillståndsplikt framgår av 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet.

Som angetts ovan kan det inte uteslutas att det typiskt sett sker en påverkan på vattenförhållandena av den planerade täktverksamheten. Det är verksamhetsutövaren som har att visa om någon påverkan sker på allmänna eller enskilda intressen. Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen är helt i avsaknad av någon kvalificerad bedömning av påverkan på vattenförhållandena och mark- och miljödomstolen kan konstatera att det föreligger sådana brister i miljökonsekvensbeskrivningen att denna inte kan godkännas. Miljöprövningsdelegationen skulle redan på denna grund ha avvisat ansökan.

Vattenverksamhet kan inte prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation utan sådant tillstånd söks istället direkt hos mark- och miljödomstolen. På grund av att

verksamhetsutövaren inte visat att ansökan delvis utgör tillståndspliktig vattenverksamhet har länsstyrelsens miljöprövningsdelegation varit fel instans att pröva tillståndsansökan och ansökan borde istället avvisats. Även på den grunden finns skäl att upphäva det givna tillståndsbeslutet och avvisa ansökan.

Mark- och miljödomstolen går därefter vidare och bedömer ansökans avgränsning.

Huvudregeln i miljöbalken är att en verksamhet ska prövas samlat och att prövningen ska avse hela verksamheten (prop. 1997/98:45 del 1 s 168ff och s 334 ff.). Det är sökanden som avgör vad han vill söka tillstånd till, men tillståndsmyndigheten avgör om avgränsningen är lämplig (prop. 2004/05:129 s. 63). Miljööverdomstolen har i avgörandet MÖD 2006:6 uttalat bl.a. följande.

”Hur än verksamhetsutövaren väljer att avgränsa sin ansökan om tillstånd, måste resultatet av tillståndsmyndighetens samlade prövning täcka alla centrala frågor så att det finns förutsättningar att föreskriva villkor i alla delar som är relevanta från miljösynpunkt. Oavsett om prövningsplikten följer av 9 kap. eller 11 kap. eller av båda, skall prövningen resultera i de villkor eller föreskrifter som fordras enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Prövningens avgränsning är således av central betydelse för en ändamålsenlig prövning i enlighet med miljöbalkens syfte. Visserligen är det sökanden som genom sin ansökan anger ramarna för prövningen, men ytterst åligger det tillståndsmyndigheten att ta ställning till om den kan ligga till grund för prövningen.”

Mark- och miljööverdomstolen har vidare i avgörandet MÖD 2011:51 uttalat bl.a. följande (bl.a. mot bakgrund av prop. 1997/98:45 s 168 ff.).

”Utformningen av ett tillstånd och de villkor som fastställs för driften av verksamheten har avgörande betydelse för möjligheten att utöva en effektiv tillsyn och kunna avgöra om tillståndet följs, men även för att verksamhetsutövaren själv ska kunna överblicka vilka krav som gäller och få förutsättningar att följa upp och utveckla sitt miljöarbete (a. prop. s. 171). En förutsättning för att kunna åstadkomma att meddelade tillstånd uppfyller dessa krav är att tillståndsansökan har en lämplig avgränsning och omfattar all den miljöpåverkan

som verksamheten kan ge upphov till. Miljööverdomstolen har också i flera avgöranden slagit fast att prövningen av verksamheter ska ha en sådan omfattning att relevanta miljömässiga konsekvenser kan beaktas och att det kan tryggas att de får den reglering som bedöms nödvändig (se t.ex. MÖD 2006:6 och 2006:54).”

I nu aktuellt mål gör mark- och miljödomstolen bedömningen att den miljöfarliga verksamheten i form av grustäkt och vattenverksamheten bör bedömas i en samlad prövning. En sådan samlad ansökan som avser tillståndsprövning både enligt 9 och enligt 11 kap. miljöbalken kan, som nämnts ovan, inte prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation utan prövas istället hos mark- och miljödomstol som första instans. Även av denna anledning ska det givna tillståndsbeslutet upphävas och ansökan avvisas.

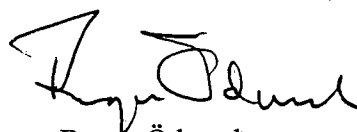
Vid ovanstående utgång saknas anledning att pröva Naturvårdsverkets övriga yrkanden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 14 juli 2014.

Peter Ardö

Roger Ödmark

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Roger Ödmark. Föredragande har varit beredningsjuristen Sara Nordström.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.